

Vlinderbos
JENAPLAN BASISSCHOOL

Protocol
Sociale Veiligheid

Anja Ruven
Martijn Staats

januari 2023

1. Hoe gaan we met elkaar om en waarom zo?	2
2. Wat doen we preventief en hoe doen we dat?	4
3. Wat doen we als het misgaat en hoe doen we dat?	11
4. De rol van het team, ouders en directie bij grensoverschrijdend gedrag	16
5. Stappenplan grensoverschrijdend gedrag inclusief protocol schorsing en verwijdering	23
6. Stappenplan grensoverschrijdend gedrag in het kort	27
7. Monitoring	28
Bijlage 1	
Schema stappenplan grensoverschrijdend gedrag	29
Bijlage 2	
Anti-pestprotocol	30

I. Hoe gaan we met elkaar om en waarom zo?

Dit protocol is geformuleerd vanuit de Wij-vorm. Dat betekent dat u als ouders*, net als het team van Vlinderbos, dit protocol als voorbeeld kunt gebruiken voor uw communicatie met uw kind, we spreken dan dezelfde taal. Omdat Vlinderbos een Jenaplanschool is geloven wij sterk in de werking van de driehoek, ouders-kind-school.

*waar ouder staat kan ook verzorger of pleegouder worden gelezen.

Dit document bevat de onderdelen:

- Doelen
- De uitgangspunten
- Wat doen we preventief en hoe doen we dit?
- Wat doen we als het mis gaat en hoe doen we dat?

Doelen

Kinderen voelen zich veilig op school (sociaal, psychisch en fysiek). Kinderen, teamleden, directie, kanjer-/anti-pestcoördinator en ouders weten wat ze kunnen doen ter preventie van onveilige situaties en hoe ze kunnen handelen als het toch onveilig wordt.

De uitgangspunten

School is bedoeld om te leren. Dit kan alleen als kinderen zich veilig voelen. De visie en levenshouding van de Kanjertraining vormen het uitgangspunt van ons veiligheidsbeleid. We hebben een duidelijke visie op hoe we met elkaar omgaan en willen graag samen met ouders en kinderen zorgen voor een veilige school.

We willen te vertrouwen zijn

De meeste mensen willen te vertrouwen zijn. Op die manier willen we gezien, gehoord en begrepen worden. We gaan daarom uit van elkaars goede bedoelingen en kijken met vertrouwen naar elkaar en de kinderen. Ons uitgangspunt is daarbij dat je jezelf mag zijn. Doe je niet anders voor

dan wie je werkelijk bent, zoals je bent is het goed en daarmee ben je te vertrouwen.

Wij, teamleden en ouders, zijn samen het gezag van het fatsoen

We zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen. Op Vlinderbos richtten we ons op fundamentele menselijke waarden zoals: liefde, vertrouwen, mededogen, toewijding, verantwoordelijkheid en betrokkenheid in de breedste zin van het woord. Daarom moeten wij, ouders en teamleden, duidelijke leiders zijn voor kinderen: Wij vertegenwoordigen het gezag van het fatsoen. We laten ons daarbij niet leiden door negatieve gevoelens zoals angst, onmacht en ergernis. We zorgen voor een veilige sfeer door grensoverschrijdend gedrag op een nette manier zorgvuldig aan te pakken. Daarin werken we samen met elkaar. (Stichting Kanjertraining Almere – info@kanjertraining.nl)

We geven het goede voorbeeld

De kinderen voelen zich veilig als wij het goede voorbeeld geven:

- We gaan respectvol met elkaar om.
- We spreken respectvol over elkaar en de kinderen, ook op sociale media.
- Indien zich een probleem voordoet of als we ons zorgen maken, dan overleggen we met elkaar. We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen en die recht doet aan de situatie.

2. Wat doen we preventief en hoe doen we dat?

Inhoud Kanjertraining

We bespreken en oefenen met gedrag door middel van onderstaande materialen (de petten; de witte, de zwart/blauwe, de rode en de gele pet). Deze zijn van toepassing op de kinderen, maar net zo goed op ons als volwassenen. Omdat kinderen gedrag van ons nadoen, is het van belang dat wij (ouders en het team) het goede voorbeeld geven.

De petten

Om in gesprek te gaan over gedrag maken we vanuit de Kanjertraining gebruik van petten met vier verschillende kleuren. Wanneer zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. We maken kinderen bewust van hun gedrag en oefenen met nieuw gedrag. Kinderen kunnen zo leren kiezen voor gedrag dat bij hen past en dat prettig is voor henzelf en de ander.

De Witte pet

Wanneer je doet als een kanjer, of als de witte pet, dan doe je als jezelf, je bent te vertrouwen en durft ook anderen te vertrouwen. Je toont respect voor jezelf en de ander. Jezelf zijn betekent ook: vervul de rol die bij je past. Dus moeder: wees moeder. Leerkracht: wees leerkracht. Je bent geen vriend van het kind. En laat het kind ook kind zijn. Als we allemaal als onszelf doen, vanuit vertrouwen, kunnen we toch heel verschillend doen, ook in verschillende situaties.

In combinatie met een andere kleur

Je kunt jezelf zijn in combinatie met de zwarte pet. De zwarte pet staat voor kracht. Dan reageer je op een prettig stoere manier. Je durft ruimte in te nemen. Je vertoont leiderschapsgedrag. Je geeft je grenzen aan. Je maakt plannetjes, toont initiatief. Zolang naast de zwart/blauwe pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, is het gedrag prettig voor jezelf en de ander.

Ouders en teamleden laten met de wit-zwart/blauwe pet positief leiderschap zien. Ze durven grenzen te stellen en duidelijk te zijn vanuit het vertrouwen dat de meeste mensen het goed bedoelen.

De Rode Pet

De rode pet in combinatie met de witte pet staat voor humor. Je maakt grapjes die leuk zijn voor iedereen. Je doet optimistisch, vrolijk, relativerend, luchtig, handelt met levensvreugde. Voor ouders en teamleden betekent dit dat je humor gebruikt in je opvoeding en speels kunt zijn: je kunt spelen met kinderen en je kunt relativeren. Je toont optimisme en vrolijkheid.

De Gele Pet

Handelen we met de wit-gele pet, dan geven we ruimte aan de ander. We luisteren, zorgen, tonen interesse, zijn rustig en vriendelijk, bescheiden. Voor ouders en teamleden betekent dit dat we betrokkenheid tonen, luisteren naar kinderen en willen weten wat hun behoefte is. We tonen empathie.

Alle kleuren petten hebben hun valkuil wanneer de witte pet van vertrouwen wegvalt. Als we niet meer met vertrouwen naar elkaar of naar onszelf kijken, komen we terecht in wantrouwen. Bij de ene persoon of in de ene situatie uit dit zich in te krachtig gedrag (zwarte/blauwe pet), bij een ander in te onderdanig angstig gedrag (gele pet) en bij weer een ander in clownesk meeloopgedrag (rode pet).

In groepen waar het vertrouwen wegvalt, ontstaat dit gedrag. De basis van vertrouwen moet dan weer worden teruggezet. Gelukkig blijken de meeste mensen dit graag te willen: we willen ons liever gedragen met witte pet dan zonder.

In het aanspreken van kinderen gebruiken we pettentaal. Voorbeelden hiervan zijn:

Welke pet heb je nu op?

Hoe kun je de witte pet erbij opzetten?

Ik zie een heleboel witte petten!

Wil je te vertrouwen zijn? Doe dan als de witte pet.

De pettentaal helpt ons om zonder oordeel het kind op zijn gedrag aan te spreken.

Let op: We koppelen nooit een pet aan een kind. De petten gaan over gedrag, en gedrag kun je veranderen. Een kind **doet** als een rode pet op een moment, en **is** de rode pet niet.

In rollenspelen gebruiken we de petten om te oefenen met gedrag.

Smileyposter

Kinderen

Welk gedrag willen we wel en niet op Vlinderbos? Waar ligt de grens? De smileyposter geeft hier handvatten voor.

Wij willen kinderen leren om rekening met elkaar te houden. Let dus op de gevoelens van de mensen om je heen. Check of de ander zich nog goed voelt bij jouw gedrag.

Dit doen we wel	Dit doen we niet
wel op school en overall 	niet op school en overall
 ik	 ik
 klas	 klas vriend(in)
 leraar	 leraar
 ouders	 ouders
	

Meer weten?
Kijk dan op onze website www.kanjertraining.nl
e-mail: info@kanjertraining.nl • telefoon: (036) 548 94 05

Kanjer trainingen

Andersom geldt ook: het is jouw verantwoordelijkheid om aan te geven wanneer je je ergens niet prettig bij voelt. De meeste mensen bedoelen het goed, maar het gaat wel eens mis. Je helpt de ander door je grens aan te geven: "Ik vind het vervelend als je ... doet. Wil je dat anders doen?"

Teamliden, ouders en directie

De smileyposter is ook van toepassing op de volwassenen rondom de kinderen.

Wat mogen wij (school en ouders) van elkaar verwachten?

- Als we ons zorgen maken om een kind, dan overleggen we respectvol met de kinderen, ouders en het teamlid/directie. We geven elkaar feedback. Dat betekent dat we op het schoolplein of via internet niet slecht spreken over een ander: we gaan met die ander in gesprek. Kortom: We spreken met respect **over** en **met** elkaar.
- We zoeken een oplossing die goed is voor het kind, de groepsgenoten, de ouders en de school. We hebben alle 3 onze eigen eindverantwoordelijkheid. Het kind mag ook weten dat regels op school anders kunnen zijn dan thuis, maar we spreken respectvol over deze vormen van omgang.
- Soms bedoelt de ander iets goed, maar ervaar je het als vervelend. We geven dan rustig onze grens aan, zodat de ander daar rekening mee kan houden.

Afsprakenposter

Als leidraad voor hoe wij op school met elkaar om willen gaan, gebruiken we de volgende vijf uitgangspunten van de Kanjertraining (zie afbeelding). Op school ziet u deze uitgangspunten op de kanjerafspraken-posters. De kleuren verwijzen naar de petten. Hieronder staan de posters zoals bedoeld voor de kleuters.

Motor en Benzine: alles wat aandacht krijgt, groeit...

kinderen

Met de Kanjertraining leren we dat alles wat aandacht (benzine) krijgt groeit. Storend of vervelend gedrag (motor) blijft doorgaan wanneer het aandacht en/of status krijgt. Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer kinderen mee lachen en erbij staan. We maken kinderen bewust van de benzine die ze (vaak onbedoeld) geven aan gedrag dat niet prettig of storend is. Zo leren kinderen sociale verantwoordelijkheid te nemen en ervoor te kiezen om geen benzine te geven.

In onveilige groepen bekrachtigen kinderen elkaar in negatief, te stoer gedrag. Pas wanneer kinderen leren om geen benzine meer te geven, als de norm verandert, dan valt er geen winst (status, populariteit) meer te behalen met negatief gedrag.

Leerkracht

Het teamlid probeert in de klas benzine (aandacht) te geven aan positief gedrag. het teamlid spreekt benzine-gevers aan: "Geef maar geen benzine". Hierdoor krijgt negatief gedrag minder aandacht (benzine) van het teamlid.

Ouders

Wat kunnen ouders thuis doen?

Bevraag uw kind eens of het benzine geeft in de groep. Soms klagen kinderen thuis over vervelend gedrag van een klasgenoot. Het komt geregeld voor dat kinderen onbedoeld zelf benzine blijken te geven aan dit gedrag. Dit kan door erom te lachen, door ernaar te kijken maar ook door te klagen ("oohhh, stil nou eens, nou, hou nou op..."). Dit houdt onbedoeld het gedrag in stand.

Waar geeft u thuis benzine aan? Lacht u om storend gedrag van uw kind, dan zal uw kind hiermee doorgaan. Spreekt u alleen uw kind aan op negatief gedrag, dan zal uw kind daarmee aandacht vragen. Geef daarom veel complimenten en benoem dus gedrag wat u prettig vindt. Dan zal dat gedrag versterkt worden.

3. Wat doen we als het misgaat en hoe doen we dat?

Gedoe hoort erbij en is leerzaam

Het is normaal dat kinderen af en toe 'last' hebben van elkaar. Dit gebeurt thuis en op school. Ze willen spelen met hetzelfde speelgoed, ze willen rustig werken terwijl een ander door de groep roept, ze willen met hetzelfde kind spelen maar niet met elkaar. Kortom; er ontstaat gedoe. Dit zijn voor kinderen allemaal leermomenten. In het volwassen leven moeten wij immers ook leren omgaan met onze behoeftes en die van anderen. We zullen onze grenzen en wensen moeten aangeven.

Hoe leren we kinderen om te gaan met gedoe?

Fase 1: kind heeft last van een ander

Vuistregel van de Kanjertraining: Jij zit in een groep met kinderen die te vertrouwen willen zijn. We leren kinderen om rustig aan te geven dat ze ergens last van hebben en te vragen of de ander wil stoppen.

Soms wordt een incident groter doordat kinderen het gedrag van een ander ervaren als pesten, en vervolgens agressief of klagerig reageren (richting groepsgenoten, leerkracht, ouders). Groepsgenoten, teamleden en ouders kunnen dit onbewust versterken, bijvoorbeeld door agressief gedrag goed te keuren ("mep maar terug"), té veel medelijden te tonen of kwaad te spreken over het andere kind.

Tips voor teamleden en ouders:

- Ga na een conflict of gedoe geen rechter spelen om dader en slachtoffer te identificeren. Richt je op de toekomst: "Willen jullie het oplossen? Hoe zouden jullie dit de volgende keer anders kunnen doen?"
- Leer kinderen hoe je op een rustige, respectvolle manier zegt dat je last hebt van iemand. De woorden en toon moeten bij het kind zelf passen.
- Leer kinderen te stoppen met hun gedrag als een ander aangeeft er last van te hebben.
- Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Hoe doet u als u last heeft van iemand in uw gezin, familie, vriendenkring, buurt? Welke gedragsvoorbeelden krijgen kinderen van u?
- Spreek met respect over andere kinderen, ouders en teamleden.
- Bespreek met kinderen het verschil tussen plagen en pesten.
- Leer kinderen de intenties van anderen te interpreteren. Een kind kan iets als een grapje bedoelen, maar een ander kan het als beledigend opvatten.
- Leer kinderen om te checken hoe de ander het bedoelde.

Fase 2: het storende gedrag gaat door

Vuistregel van de Kanjertraining: een motor kan niets beginnen, als het geen benzine krijgt. Wordt dus niet boos, ga niet huilen, ga niet in discussie. Laat de klasgenoot die vervelend doet kletsen en ga samen met een klasgenoot die je vertrouwt (maatje of buddy) iets anders doen. Als jij niet meer op het vervelende gedrag let, houdt het meestal vanzelf op. Gaat het toch door? Dan stap je naar een volwassene die kan helpen (leerkracht, pleinwacht, ouders). Vaak blijft het bij een incident en is er géén sprake van structureel pesten.

Tips voor teamleden en ouders:

- Leer kinderen weg te lopen bij vervelend gedrag en steun te zoeken bij leeftijdsgenoten. Voor sommige kinderen is dit een oefening in zelfbeheersing.
- Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Laat u zich bepalen door negatieve personen in uw leven? Of besteedt u energie aan positieve zaken?
- Leer kinderen om hulp te vragen bij een volwassene als vervelend gedrag doorgaat. Bespreek het verschil tussen klikken en om hulp vragen.
- Ook kinderen van wie u het misschien niet verwacht, kunnen doen als een rode of zwarte pet.
- Vraag kinderen of het de bedoeling was om de ander bang, verdrietig, boos te maken of pijn te doen. Laat kinderen zelf nadenken over een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
- Problemen tussen kinderen die zich op school voordoen, worden op school opgelost. School betreft, indien nodig, de ouders daarbij.
- Spreek, ook als zich problemen voordoen, met respect over andere kinderen, ouders en teamleden.

Fase 3: iemand wordt structureel lastiggevallen vanuit een machtspositie: pesten

Definitie pesten

Wanneer een kind of groepje in een machtsverhouding steeds opnieuw een ander kind blijft lastigvallen (psychisch, verbaal of fysiek) spreken we van pestproblematiek. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Het gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig.

Pesten kan heel schadelijk zijn en daarom moeten we samen zorgen dat het snel stopt. Hierbij gaat het om duidelijk begrenzen van ongewenst gedrag (van alle partijen) en het herstellen van het vertrouwen. Omdat

ieder pestgeval weer anders is, staan hieronder een aantal vuistregels die wij hanteren.

1. Denk aan alle rollen binnen het pesten

- Wij (het team en de ouders van het kind dat pest) keuren het pestgedrag af en er volgt een consequentie indien het doorgaat. Hierbij wordt pestgedrag omgebogen in positief en betrokken gedrag in de groep.
- We leren kinderen verantwoordelijkheid te nemen en een positieve rol te spelen naar elkaar. We leren buitenstaanders (groepsgenoten) het pestgedrag niet te bekrachtigen. Kinderen leren een goede vriend te zijn van de pester: help je vriend door hem weg te halen uit het pesten en met hem iets anders te gaan doen. Als omstanders / buitenstaanders niet ingrijpen, stemmen ze impliciet in met pesten.
- Kinderen die gepest worden oefenen om duidelijk hun grens aan te geven, geen benzine te geven, erbij weg te gaan en naar een maatje te gaan. Werkt het niet, dan ga je naar het aanwezige gezag.
- Groepsgenoten hebben allemaal maatjes. We leren kinderen hoe je een goed maatje kan zijn voor iemand die last heeft van een ander. Wees zelf te vertrouwen, geef geen benzine aan pestgedrag en ga samen iets anders doen.

2. Betrek de context

Het betrekken van ouders bij de normvorming en het groepsproces is van groot belang. Dit versterkt het Wij-gevoel. Kinderen luisteren in de eerste plaats naar hun ouders. Ouders helpen hun kind door met vertrouwen te spreken over groepsgenoten, ouders en de school.

- De groepsnorm is van grote invloed op pesten. De groepsnorm moet zijn dat we onze eigen status/populariteit niet versterken op een manier die ten koste gaat van een ander. Deze groepsnorm wordt versterkt door te werken aan het onderling vertrouwen in de groep, zoals beschreven onder Wat doen we preventief en hoe doen we dat? We leggen de focus daarbij op:

- Wat gaat er goed in de groep?
 - Wat willen we verbeteren in de groep?
 - Welke kwaliteiten waarderen we bij elkaar?
 - Wat wordt ons plan?
 - Hoe kunnen we elkaar helpen?
- Indien nodig, betrekken wij de wijkagent.

3. We (team en ouders) letten op de manier waarop we dit doen

Wij willen dat iedereen zich veilig voelt op school. Er is daarom geen excuus voor wangedrag. We delen kinderen niet in daders en slachtoffers.

Pesten is een complex probleem waarbij daders en slachtoffer niet altijd te scheiden zijn en soms een en dezelfde persoon is. Kinderen worden niet in hun kracht gezet door ze te labelen als dader of slachtoffer. De 'dader' wordt dan negatief bekeken (met wantrouwen) en doet dan al snel iets fout in de ogen van anderen. Het 'slachtoffer' wordt dan als zwak bestempeld, en wordt niet aangesproken op zijn of haar (veer-)kracht. Hoe dan wel:

- We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
- We blijven met respect spreken over en met elkaar.
- Wij (ouders en team) geven hierin het goede voorbeeld.

Wij kunnen ook de handvatten en tips gebruiken van fase 1 en 2, zoals hierboven omschreven.

4. De rol van het team, ouders en directie bij grensoverschrijdend gedrag

Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Grensoverschrijdend gedrag kan op verschillende manieren plaatsvinden: verbaal, fysiek, materieel. Het kan bijvoorbeeld gaan om pesten, agressief gedrag, spullen kapot maken of stelen, discriminatie en seksuele toenadering of intimidatie. Het gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die er mee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam.

Elke situatie van grensoverschrijdend gedrag staat op zichzelf, is situationeel/contextueel en vraagt een eigen afweging en aanpak. Wat bij het ene kind goed werkt, werkt bij het andere kind averechts. Toch zijn er wel wat vuistregels te noemen.

Een school is een plek om te leren, daar moet het dus veilig zijn. Binnen de school moet de nadruk liggen op vertrouwen, maar dat kan alleen bestaan als er helder en duidelijk gezag is en als kinderen weten waar de grens ligt.

De smileyposter geeft voor gedrag een duidelijk kader:

Het moet goed zijn voor jou, voor de ander, je ouders en de school.

We willen het vaak wel goed doen, maar het gaat toch wel eens mis.

Fysieke veiligheid in gevaar?

Als een kind of ouder grensoverschrijdend gedrag vertoont, is het eerste wat van belang is: is de fysieke veiligheid in het geding van het teamlid, het kind of de omstanders?

Voorbeelden zijn: schaar gooien door de groep, met een mes dreigen, agressie, dreigen met een waakhond loslaten, etc. In dat geval gaan we niet eerst begrijpen en rustig in gesprek, het is dan een kwestie van handelen en grenzen stellen en ouders worden direct gebeld met het

verzoek naar school te komen. Er worden op dat moment een aantal stappen in het protocol overgeslagen.

Veiligheid staat voorop

Een optie zou dan kunnen zijn dat het teamlid met de hele groep de ruimte verlaat. Het teamlid stuurt een andere volwassene naar het kind toe om het kind tegen zichzelf te beschermen. Het heeft altijd de voorkeur om van kinderen af te blijven als leerkracht. Indien er echter geen alternatief is, is het ook de plicht om in te grijpen om gevaar te voorkomen. Dus vechtende kinderen uit elkaar halen nadat je duidelijk hebt gezegd: "Uit elkaar, nu!"

Denk bij schade ook aan herstelrecht. Voorbeelden:

- Fysiek iets aangedaan: knuffel geven
- Iets stuk gemaakt: koop een nieuwe
- Uitgescholden: excuusbrief schrijven
- Weglopen: tijd inhalen
- Racisme: werkstuk maken over Tweede Wereldoorlog

Bij fysieke onveiligheid is er altijd een nagesprek met de ouders van het kind. Daarbij gaan we op zoek naar is hier sprake van onwil of onmacht? In beide gevallen verwachten we echter dat ouders het gedrag ondubbelzinnig afkeuren. Doen ouders dit niet, dan gaat dit kind naar een andere groep tot de rust, veiligheid en het vertrouwen binnen de groep voldoende is hersteld. Zijn er aanwijzingen dat het kind het gedrag in die groep ook zal laten zien, dan komen we in een situatie van schorsen c.q. verwijderen binnen de grenzen van de leerplichtwet. Hieronder wordt dit stap voor stap uitgelegd.

Onmacht versus onwil

De Kanjertraining heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen, maar het gaat wel eens mis. Dat is niet erg, daar leren ze van. Toch zijn er soms kinderen die zich wel willen misdragen. We maken dan ook een onderscheid tussen onmacht en onwil in de aanpak van

grensoverschrijdend gedrag. In bijlage 1 Stappenplan Grensoverschrijdend gedrag is stapsgewijs weergegeven hoe te reageren in beide gevallen.

Bij sommige kinderen is het moeilijk uit te maken of er sprake is van onmacht/onvermogen/beperking of onwil. De Kanjertraining is van mening dat hier een 'streng' onderscheid in moet worden gemaakt. Dit onderscheid zit door de hele Kanjertraining heen.

Onmacht

Kinderen die zich misdragen, maar dat niet willen, worden ondersteund en geleerd hoe zij zichzelf kunnen beheersen. Dat vindt plaats in samenwerking met de ouder(s) van dit kind. Het kan zijn dat een kind het moeilijk heeft met zichzelf of met de omstandigheden waarin het verkeert. Desondanks probeert het kind er iets van te maken. Zo zijn er kinderen met onvermogen zoals autisme, ADHD, moeilijke (gezins-)omstandigheden of andersoortige beperkingen die ondanks hun onvermogen er alles aan doen om zich aanvaardbaar te gedragen. Dat het misgaat is niet erg, het zijn leermomenten.

Wat helpt is:

- Met ouders en kinderen moet worden besproken dat onvermogen, beperkingen en omstandigheden geen vrijbrief zijn voor wangedrag. Ook dit kind moet leren zich fatsoenlijk te gedragen zodat groepsgenoten zich veilig voelen. Wanneer ouders tegen hun kind blijven zeggen dat hij/zij er niks aan kan doen, dan krijgt het kind een vrijbrief om zich te misdragen. De inzet, de motivatie, de urgentie is nodig om het kind ander gedrag te leren.
- Een groot deel van kinderen met gedragsproblemen (75%) heeft moeite met het begrijpen van taal. Dit wordt vaak over het hoofd gezien. Pas je taalgebruik dus aan.
- Ouders en teamleden geven (op een rustig moment) inzicht in de gevolgen van het gedrag van het kind: "Als je zo doet, gebeurt er dit (kinderen willen niet meer met je omgaan/kinderen worden bang

van jou/we kunnen niet werken in de groep, dus je moet uit de groep". Hierdoor raken kinderen gemotiveerd om anders te reageren. Het reguleren van emoties begint bij de motivatie.

- Ouders en teamleden stellen helpende vragen: "Wil jij je zo gedragen? Wil jij dat ik/wij jou zien als...? Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade? Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?"
- We geven duidelijke instructie welk gedrag we wel van het kind willen zien. Dus niet wat niet, maar vooral wat wel.
- Kind uit omgeving halen, soms juist bij leerkracht houden.
- Omstanders wegsturen.
- Kind blijft bij het teamlid, 1 tot 6 weken, zie toelichting bij interventies op KanVAS
- Kind voorbereiden op nieuwe situaties voordat de hele groep instructie krijgt.
- Coaching gerichte benadering: voordoen is nadoen, "je bent de moeite waard maar dit gedrag kan niet", op zoek gaan naar de oorzaken/triggers, alternatieven bedenken en oefenen hoe je anders zou kunnen reageren
- ✓ Leerkracht en ouders vullen de vragenlijst in het Kanjer Volg- en adviessysteem (KanVAS) in. Samen met ouders kunnen we adviezen selecteren die uit het KanVAS komen en een plan van aanpak maken.
- ✓ Individuele kinderen die sociaal vastlopen kunnen met hun ouders een ouder-kind training volgen. Ouders kunnen hiervoor kijken op www.kanjertraining.nl of ze kunnen, indien nodig, worden doorverwezen naar specialistische hulp.

Onwil

Heeft een kind de opvatting dat het zich niet fatsoenlijk wil gedragen en met niemand rekening wil houden, dan reageert de school grensstellend. Ouders worden betrokken bij het feit dat hun kind het verlangen heeft zich te willen misdragen. De mentaliteit van een kind is immers de

verantwoordelijkheid van de ouders. Het is cruciaal nu in het gesprek met de ouders expliciet te vragen:

Keurt u als ouder dit gedrag goed?

Wilt u dat uw kind morgen weer zo reageert?

Als ouders reageren vanuit "Nee, maar...", waarin er een opsomming van redenen voor het gedrag komt, zal verwezen worden naar de smileyposter, met de vraag of het de bedoeling is dat hun kind andere kinderen lastigvalt. De meeste ouders willen dit niet.

De neiging ontstaat soms om alle omstandigheden rondom het kind te gaan aanpassen (beter toezicht, andere kinderen en het teamlid moeten anders doen). Wanneer het echter om onwil gaat, kan de omgeving helemaal worden aangepast, maar wil het kind zich nog steeds niet fatsoenlijk gedragen. Vandaar deze bovenstaande vraag aan de ouders: "Keurt u dit gedrag goed?" Als ouders daarop aangeven dat ze het gedrag afkeuren, dan moeten ouders dat duidelijk tegen hun kind zeggen.

School heeft de steun van ouders nodig om hun kind bij te sturen. In de praktijk blijkt:

- Kinderen die handelen uit onvermogen zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de teamleden.
- Kinderen die handelen uit onvermogen zijn moeilijk te corrigeren als hun ouders dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.
- Kinderen die zich willen misdragen zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) als ouders op dezelfde lijn zitten als de school.
- Kinderen die zich willen misdragen zijn niet te corrigeren als ouders het een probleem van school vinden.

“Mijn kind mag slaan.”

Wat als ouders een andere opvatting hebben over gedrag dan de school? Ouders vinden dat hun kind het recht heeft om agressief voor zichzelf op te komen. Het kind mag zich onfatsoenlijk gedragen ten koste van andere kinderen, teamleden, ouders of de school. Kortom: het gedrag wordt goedgekeurd door de ouders.

Deze ouder wordt nu doorverwezen naar de directeur bestuurder. Deze maakt duidelijk:

We hebben alle respect voor de regels die u thuis hanteert, daar bent u immers de baas. Op school hebben wij aanvullende regels, deze bepalen wij.

- Indien u kiest voor onze school, moet u tegen uw kind zeggen dat hij zich op school aan de schoolregels moet houden.
- Wilt u ons helpen? Als alle kinderen voor zichzelf opkomen op de manier die u wenst, dan kan ik de veiligheid niet garanderen op school. Dat is mijn taak als directie.
- Als u niet wilt dat uw kind zich aan de schoolregels houdt, is er geen plek meer op deze school en moet u zoeken naar een school die beter aansluit bij uw wensen.

Tot die tijd wordt er een passende oplossing gezocht die recht doet aan de situatie. Het toezichthoudend bestuur moet hierover geïnformeerd worden, zodat school rugdekking heeft.

Bijvoorbeeld:

- Contract opstellen met duidelijke afspraken
- Het kind wordt een of twee groepen hoger of lager geplaatst, in een ‘oefenklas’
- Het kind is slechts een beperkt aantal uren op school
- Feedback-oefeningen doen
- Consequenties bedenken wanneer dit kind het leren belemmert, bijv. kind wordt opgehaald door ouders als het zich misdraagt. School is immers een leerinstelling en geen opvang.

- Kind blijft bij het teamlid, 1 tot 6 weken, zie toelichting bij interventies op KanVAS
- Time out; samen met ouder wordt afgesproken dat het kind een bepaalde periode niet op school of in de groep mag zijn. Het toezichthoudend bestuur moet hiervan op de hoogte worden gebracht
- Schorsing binnen de grenzen van de leerplichtwet
- Plaatsing op een andere school

5. Stappenplan grensoverschrijdend gedrag inclusief protocol schorsing en verwijdering

In een enkel geval gaat het mis, dan is er structureel sprake van grensoverschrijdend gedrag en zal de school moeten ingrijpen om dit gedrag van dit kind te stoppen.

Welk gedrag valt onder grensoverschrijdend gedrag?

- Fysiek geweld; slaan, schoppen, spugen, stompen naar iedereen binnen de school
- Verbaal geweld naar volwassenen; het gebruik van scheldwoorden naar alle volwassenen binnen de school of tijdens schooltijd bv (be-)dreigen
- Weglopen; niet meer luisteren naar het teamlid en weglopen van de groep
- Seksuele intimidatie / handelingen richting iedereen; ongewenst andere aanraken, seksueel getinte opmerkingen maken of verzoeken doen
- Discriminatie; onderscheid maken op grond van geslacht, huidskleur, ras, geloof of welke grond dan ook

Procedure bij grensoverschrijdend gedrag:

Een vergissing maken is menselijk, maar wanneer er stelselmatig grenzen van kinderen en ouders overtreden worden, zijn stappen noodzakelijk.

Aan de start van deze procedure wordt altijd een gesprek gevoerd met ouders, leerkracht en de gedragsspecialist of de IB'er en de directeur bestuurder. In dit gesprek wordt de procedure beschreven en de stappen die ondernomen worden vastgelegd. Uiteraard is dit maatwerk en verschilt per situatie.

Fase I:

Een kind laat voor het eerst ernstig grensoverschrijdend gedrag zien

1. De leerkracht stopt dit gedrag, door het ongewenste gedrag concreet te benoemen, te duiden en een heldere en eenduidige instructie te geven. Wanneer de situatie onveilig is voor het kind of de omgeving, wordt het

kind uit de situatie gehaald. De leerkracht bepaalt wat de beste plek is op dat moment. Wanneer het kind niet weggaat, zal de rest van de groep uit de situatie gehaald worden. Wij pakken kinderen niet vast, tenzij een kind een gevaar is voor anderen of zichzelf.

2. Er wordt met het kind besproken hoe hij/zij het gedrag kan "goed maken". Samen met de leerkracht wordt besloten wat passend is in deze situatie.
3. het kind krijgt een waarschuwing en moet 15 minuten nablijven. het kind blijft na bij de leerkracht en maakt werk. Dit kan werk zijn dat het kind heeft gemist door het incident.
4. De leerkracht informeert en bespreekt -zo spoedig mogelijk maar wel op dezelfde dag het ongewenste gedrag met ouders / verzorgers en legt uit hoe één en ander afgehandeld is. Ouders worden geïnformeerd over eventuele consequenties die er zijn. De leerkracht registreert het voorval in een notitie in ParnasSys.
5. Wanneer blijkt dat het kind, na verschillende pogingen, niet kan praten over het gebeurde, geven we het kind de ruimte om de emotie te laten zakken. Indien het niet lukt om in gesprek te gaan met de leerkracht, directie of IB'er, zal het kind opgehaald moeten worden door de ouders en blijft het de rest van de dag thuis. In overleg met de directie of IB'er zal er een gesprek plaatsvinden aan het eind van die dag of aan het begin van de volgende dag met ouders en kind.
6. Indien er sprake is van een eerste keer ernstig grensoverschrijdend gedrag, dan worden de directeur/bestuurder en IB'er geïnformeerd. De directeur/bestuurder kan besluiten om tijdens deze procedure stappen over te slaan en het proces te versnellen.

Fase 2:

Tweede keer grensoverschrijdend gedrag

7. Wanneer het kind in een periode van een maand 3 keer uit de groep is geweest, volgt er opnieuw een gesprek met ouders, kind, leerkracht, directeur/bestuurder, IB'er of gedragspecialist. Hier worden de volgende stappen besproken.

Fase 3:

Derde keer grensoverschrijdend gedrag

8. Het kind krijgt een interne schorsing (1 dag geplaatst in een andere groep). De school bepaalt in welke groep het kind geplaatst wordt. het kind werkt deze dag zelfstandig aan de eigen lesstof.
9. Er wordt met het kind besproken hoe hij/zij het gedrag kan "goed maken". Samen met de leerkracht wordt besloten wat passend is in deze situatie.
10. Ouders worden uitgenodigd voor een gesprek met het teamlid, de IB'er en de directeur bestuurder. Tijdens dit gesprek wordt een contract opgesteld met het kind. In dit contract wordt beschreven aan welke afspraken iedereen zich dient te houden. Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt en in ParnasSys gezet.

Fase 4:

Vierde keer grensoverschrijdend gedrag

Wanneer het gedrag niet verandert zullen er ingrijpender maatregelen genomen moeten worden.

11. het kind kan een maatregel van maximaal 5 dagen krijgen in een andere groep. De school bepaalt in welke groep het kind geplaatst wordt. het kind werkt deze dag zelfstandig aan de eigen lesstof.
12. Er wordt met het kind besproken hoe hij/zij het gedrag kan "goed maken". Samen met de leerkracht wordt besloten wat passend is in deze situatie.
13. De directeur/bestuurder stelt de leerplichtambtenaar en het toezichthoudend bestuur op de hoogte van het gedrag en mogelijke formele schorsing.
14. Ouders worden uitgenodigd voor een gesprek met de directeur/bestuurder, de IB'er en de leerplichtambtenaar. Tijdens dit gesprek wordt besproken hoe de vervolgstappen er uit zien wanneer het kind nogmaals grensoverschrijdend gedrag laat zien.

Fase 5:

Vijfde keer grensoverschrijdend gedrag

15. Er vindt een gesprek plaats tussen leerkracht, ouders, kind, de IB'er en de directeur/bestuurder. Hierin wordt besproken wat er gebeurd is. De formele schorsing wordt medegedeeld.

16. We volgen bij schorsing de volgende stappen:

Wanneer er aanleiding is tot schorsing of verwijdering van een leerling, dan neemt de directeur/bestuurder contact op met het toezichthoudend bestuur. Alleen het bevoegd gezag kan een leerling schorsen of verwijderen.

- De schorsing mag maximaal een week duren.

17. Verwijdering is een formeel besluit door het bevoegd gezag genomen. Bij verwijdering dient eerst de betrokken groepsleraar gehoord te worden en een andere school gezocht te worden. Een leerling mag niet van school verwijderd worden voordat een andere school is gevonden om de leerling toe te laten en een constructief gesprek heeft gevoerd met de betrokken ouders.

- Er is overleg met de Inspectie en de leerplichtambtenaar. Zij worden schriftelijk op de hoogte gesteld. De ouders worden vooraf in de gelegenheid gesteld te overleggen.
- Bij verwijdering worden ouders schriftelijk, met opgave van redenen, op de hoogte gesteld van de verwijdering. Er wordt daarbij gewezen op de mogelijkheid om binnen 30 dagen in beroep te gaan.
- Een besluit tot verwijdering wordt onmiddellijk gemeld bij de leerplichtambtenaar. De school zoekt voor de verwijderde leerling een passende school, die bereid is het kind toe te laten en hierover constructief overleg heeft gevoerd met de betrokken ouders. Mochten de ouders het niet eens zijn met de plaatsing op deze school, dan zet de school met de ouders (en andere partners) het overleg voort om zo alsnog tot overeenstemming te komen.
- Bij verwijdering van een leerling dient deze leerling de school te blijven bezoeken totdat de leerling terecht kan op een nieuwe school. De leerling mag dus niet geschorst worden in afwachting van verwijdering.

6. Stappenplan grensoverschrijdend gedrag in het kort

Fase 1

- Gesprek kind-leerkracht
- Excuus maken en laten zien
- Ouders informeren

Fase 2

- Gesprek kind-leerkracht
- Excuus maken en laten zien
- Ouders informeren

Fase 3

- Gesprek kind-leerkracht-IB'er-directeur bestuurder
- Excuus aanbieden en laten zien
- Interne schorsing (1 dag)
- Gesprek ouders en opstellen contract

Fase 4

- Gesprek kind-ouders-leerkracht-directeur bestuurder-IB'er.
- Excuus aanbieden en laten zien
- Interne schorsing (2 tot 5 dagen)
- Herzien contract (opgesteld bij derde keer)

Fase 5

- Gesprek kind-ouders-leerkracht-directeur bestuurder-IB'er.
- Excuus aanbieden en laten zien
- Schorsing van maximaal 1 week
- Melding leerplichtambtenaar.

7. Monitoring

Om zorg te dragen voor de kwaliteit en zicht te houden op de sociaal emotionele ontwikkeling zal ieder jaar de volgende procedure worden doorlopen.

- Gedragsspecialist observeert aan het begin van het schooljaar in de groepen.
- Na ieder meetmoment analyseert de stamgroepleider / gedragsspecialist de groep en heeft gesprekken waar nodig.
- Na de vragenlijst in april is er een terugkoppeling naar de inspectie.
- De gedragsspecialist analyseert deze uitkomsten en presenteert dit aan het team in een teamvergadering eind van schooljaar (juni).

In deze presentatie zullen wij het lopend beleid evalueren en indien nodig het lopend beleid bijstellen dan wel specifieke maatregelen treffen indien nodig.

Bijlage 1

Schema stappenplan grensoverschrijdend gedrag

Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

1. Benoem het gedrag waar je last van hebt
"Ik zie dat...", "ik hoor dat....."

En wat het met je/de klas doet (gevoel)

"ik merk dat het ..., "ik heb last van...", "ik vind het storend dat..."

2. "Is het je bedoeling om... (wat doet het met je)?" of "wil je daarmee stoppen? (gewenst gedrag benoemen)"

Nee -> "fijn dat dacht ik al, stop er dan maar mee"
"hoe ga je het de volgende keer anders doen?"
"wat spreken we af?"

Ja-> "Meen je dat?"
"Blijf je hiermee doorgaan?"
VERBAZING TONEN

Bij Ja:

3. Leiderstaal

- "Kijk me aan", Ik wil dat je nu..." "Stoppen nu", "Hier geven ...(materiaal)"
- "Je hebt nu de keus...."

Je luistert naar mij

Consequentie

Bij consequentie, ook daadwerkelijk uitvoeren

- Dicht bij je laten zitten
- "Ik spreek je straks.. (na schooltijd/pauze)"
- Afkoelplek
- Uit de klas (eventueel hulp van collega/directie)
- Ouders bellen

4. In beide keuzes een kind-gesprek voeren. (Buiten lestijd, kind eerst laten afkoelen)

Vraag nogmaals naar **BEDOELING**

- "Is het jouw bedoeling om hiermee door te gaan?"
- "Wil jij echt dat ik jou zie als....?"

Onmacht

Nee, ik wil stoppen:

- Afspraken/plan maken
- Eventueel goedmaken/herstellen
- Ouders informeren

Onwil

Ja, ik wil doorgaan:

- Ouders bellen voor een gesprek
- kind uit de klas

Gesprek met ouders:

Keuren ouders het gedrag af?

Ja

- Hulp aanbieden
- Passende plek indien nodig
- Maak samen een plan
- 2 klassen hoger/lager
- Puppytraining

Ja, maar

School: stelling nemen
'geen excuus voor
wangedrag'
Wilt u dat uw kind...?

Nee

Grenzen school aangeven (Smileyposter)
Schorsen
Is dit de juiste school voor u?
Kind voorlopig uit de klas, bedenktijd ouders
Gedrag verandert niet? Vervangende school

Bijlage 2

Anti-pestprotocol

Waarom een anti-pestprotocol?

Op Vlinderbos willen we de kinderen een veilige sfeer en een goed pedagogisch klimaat bieden. We willen een school zijn waar iedereen met plezier naartoe gaat en waar elk kind zich op zijn/haar eigen niveau kan ontwikkelen en zijn/haar talenten kan ontplooien.

Je kunt je pas goed ontwikkelen als je lekker in je vel zit en je veilig voelt.

Waar mensen zijn en samenkomen bestaat de kans op pesten.

Het is daarom belangrijk dat we met elkaar duidelijke richtlijnen hebben afgesproken om op terug te kunnen vallen wanneer er zich zo'n situatie voordoet.

Natuurlijk is het altijd beter om pesten te voorkomen. Een goed en veilig pedagogisch klimaat op school en in de groep draagt daartoe in hoge mate bij. Op Vlinderbos gaat daar dan ook de eerste aandacht naar uit. De teamleden zorgen ervoor dat de kinderen zich binnen hun stamgroep veilig voelen, door middel van afspraken in de groep en door een open sfeer in groep te creëren waarin de kinderen veel met elkaar en het teamlid kunnen bespreken.

Het team zorgt ervoor dat ook op het schoolplein deze veiligheid wordt geboden, door middel van duidelijke regels en afspraken.

We streven ernaar om een school te zijn waar je met elkaar jezelf kunt zijn.

Het is een ontwikkelingsproces om te leren met elkaar om te gaan op een manier die voor iedereen fijn is. Vaak gaat dit vanzelf goed. Soms gaat het mis en kan het voorkomen dat een kind (systematisch) door andere kinderen wordt gepest.

Wanneer er sprake is van pesten is het goed om beide kanten goed te belichten. De school kiest er niet voor om kinderen te beoordelen als behorend bij "kwaad of goed". We maken allemaal weleens een verkeerde beslissing of reageren verkeerd. Kinderen hebben het recht daarin te

worden begeleid en te worden opgevoed. Ouders* hebben die opvoedplicht evenals teamleden. 'Jij hoeft je niet onveilig te voelen door het gedrag van de ander en die ander hoeft zich niet onveilig te voelen door jouw gedrag'.

Deze anderen zijn:

- Jouw groepsgenoten en andere kinderen op school;
- de teamleden, de directie, de ouders van andere kinderen;
- jouw ouders.

In zo'n geval is het belangrijk dat het teamlid ziet, en te weten komt, dat er een probleem in de groep is. Het is goed om dit protocol te hebben waarin we het pestgedrag bij kinderen benaderen. Het biedt aan alle betrokkenen duidelijkheid.

*Overal waar ouder(s) staat bedoelen we ook verzorger(s)

Wat is pesten? Plagen of pesten?

Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudige onderscheid is deze:

Plagen gebeurt in het zicht van de teamleden. Pesten gebeurt vaak achter de rug van teamleden. Daarom weet een teamlid niet altijd uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. Daarom is het belangrijk de kinderen te leren het teamlid over pestgedrag te informeren.

Definitie van pesten

Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht en waarbij de macht ongelijk is verdeeld. De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn. Cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester. Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, is het voor de pester moeilijker om hiermee te stoppen. Heerst er in een groep een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst, waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep.

Voorbeelden van pestgedrag

Met woorden:	vernederen, belachelijk maken schelden dreigen met bijnamen aanspreken gemene briefjes, mailtjes, sociale media
Lichamelijk:	trekken aan kleding, duwen en sjorren schoppen en slaan krabben en aan haren trekken opzettelijk ruw doen bij de gymles
Achtervolgen:	opjagen en achterna lopen in de val laten lopen, klem zetten of rijden opsluiten opwachten na schooltijd
Uitsluiting:	doodzwijgen en negeren uitsluiten van feestjes buitensluiten bij groepsopdrachten buitensluiten bij gym
Stelen en vernielen:	afpakken van bijv. kledingstukken, tas of schoolspullen kliederen op andermans spullen

Afpersing: banden lek prikken, fiets beschadigen
dwingen om geld of spullen af te geven
het afdwingen om iets voor de pesten het kind te
doen.

Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder of leerkracht. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders enerzijds en dat kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

Het gepeste kind

Sommige kinderen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te maken, dus in onveilige situaties.

kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet of ze praten 'te netjes' of juist niet. Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over.

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en proberen ze zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken.

Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer "vraagt" er immers om gepest te worden.

Pestgedrag heeft vaak ook een dieperliggende oorzaak, bijvoorbeeld uit onzekerheid over jezelf of uit jaloezie naar andere kinderen toe.

De meelopers en andere kinderen

Meelopers zijn kinderen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder

kunnen kinderen meelopen uit angst vriendjes of vriendinnetjes te verliezen. De meeste kinderen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

Pestgedrag wordt op Vlinderbos niet geaccepteerd, daarom hebben we met elkaar het anti-pestprotocol opgesteld.

Anti-pestprotocol Jenaplanschool Vlinderbos

Om dit anti-pestprotocol goed te laten werken moeten we ons bewust zijn van de volgende punten.

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokkenen, dus teamleden, ondersteunend personeel, ouders en kinderen.
2. De school is actief bezig met het pedagogisch klimaat, waarin pestgedrag niet past.
3. Teamleden en ondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren, of wanneer dit niet het geval is omdat pesten veelal achter de rug van een teamlid om gebeurt een open klimaat creëren zodat het pestgedrag besproken kan worden.
4. De school beschikt over een anti-pestprotocol en kan dit gebruiken.
5. De school heeft preventieve lessen, om het pestgedrag te voorkomen en bespreekbaar te maken en informeert ook ouders hierover.

School is verantwoordelijk om pestgedrag te voorkomen:

- Het team van Vlinderbos is geschoold en iedereen is gecertificeerd kanjertrainer, ook wordt de nascholing gevolgd door het team.
- De kanjermethode wordt in alle groepen gehanteerd, de groepsregels worden hierop gebaseerd en aan het begin van ieder schooljaar met de kinderen besproken.
- Als het nodig is bespreken de teamleden met de groep het gedrag dat zij zien en ook wordt er aandacht besteed aan pestgedrag tijdens kringgesprekken en wordt het samenwerken en leven met elkaar bevorderd.

Wanneer er sprake is van pesten

Wanneer er sprake is van pesten is het van belang dat alle partijen gesteund en serieus genomen worden.

- Het gepeste kind moet worden gesteund. Het probleem wordt serieus genomen, er wordt naar oplossingen gezocht.
- Het kind dat pest moet worden geconfronteerd met zijn/haar gedrag en de gevolgen hiervan. De achterliggende oorzaken van het pestgedrag worden serieus genomen.
- De middengroep/meelopers moeten worden betrokken en gesteund bij dit probleem, want het is immers een probleem dat de hele groep aangaat. De groep is medeverantwoordelijk voor de groepssfeer.

Stappenplan bij pesten op Vlinderbos

Stap 1:

Ouder, leerkracht of kind, komt als eerste met de signalen van het pestgedrag bij het teamlid van het kind.

- Het teamlid neemt dit serieus en praat hierover met de betrokken kinderen.
- De pester moet zich bewust worden van het effect wat zijn/ haar gedrag heeft op de ander.
- Er worden afspraken gemaakt en die worden wekelijks even kort besproken, met beide partijen.
- Ouders van beide partijen worden geïnformeerd.
- Het teamlid maakt verslag van wat er gedaan is.

Als het teamlid en/of ouder behoefte heeft aan meer ondersteuning, dan kan de IB'er of anti-pestcoördinator en/of directeur bestuurder worden ingeschakeld.

Stap 2:

Wanneer het pestgedrag in stand blijft en weer gebeurt.

- Het teamlid blijft met de kinderen in gesprek en betreft de groep erbij.
- De IB'er of anti-pestcoördinator wordt ingeschakeld/ op de hoogte gesteld.
- Ouders van beide partijen worden betrokken bij een oplossing.

Stap 3:

- De directeur bestuurder wordt op de hoogte gebracht van het probleem.
- Ouders komen op een gesprek waar ook de IB'er en/of anti-pestcoördinator bij aanwezig kan zijn.
- Bij aanhoudend pestgedrag kan ervoor gekozen worden om het kind die blijft pesten tijdelijk buiten de groep te plaatsen.

Stap 4:

- Er wordt deskundige hulp gevraagd om een passende en structurele oplossing voor dit pestprobleem te vinden. Dit gaat in gezamenlijk overleg (school/ouders).

Stap 5:

- In heel extreme gevallen kan een kind geschorst of verwijderd worden van school.
- Als er aanleiding is tot schorsing of verwijdering van een leerling, dan neemt de directeur-bestuurder contact op met het toezichthoudend bestuur. Alleen de directeur- bestuurder kan een leerling schorsen of verwijderen.

Tips

- Op www.pestweb.nl staan allerlei tips voor kinderen en teamleden.

Ouders van gepeste kinderen

- Houdt de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met het teamlid bespreken.
- Geef uw kind positieve aandacht en complimenten.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.

- Geef zelf het goede voorbeeld, zowel op het plein als op sociale media.
- Leer uw kind voor anderen en voor zichzelf op te komen.
- Kies geen partij.